

KARTA KURSU – kierunek politologia – studia stacjonarne 1 stopnia

NAZWA	Współczesne systemy polityczne
NAZWA W J. ANG.	Contemporary political systems

KOD		PUNKTACJA ECTS	5
-----	--	----------------	---

KOORDYNATOR	dr hab. Magdalena Mikołajczyk, prof. UP dr Przemysław Łukasik	ZESPÓŁ DYDAKTYCZNY
-------------	--	--------------------

OPIS KURSU (Cele kształcenia)

Prezentacja (i przygotowanie do samodzielnego poznawania) pluralizmu rozwiązań instytucjonalnych, politycznych i ustrojowych współczesnych państw.
 Poznanie modelowych rozwiązań ustrojowych państw demokratycznych i niedemokratycznych oraz historycznych, społecznych i kulturowych determinant systemów politycznych wybranych państw.
 Przystwojenie terminologii przydatnej do charakteryzowania zakresu właściwości poszczególnych organów państwa, relacji wzajemnych poszczególnych władz, struktur i procedur parlamentarnych, struktury rządów, odpowiedzialności politycznej i konstytucyjnej władz państwowych.
 Wykształcenie i trenowanie umiejętności przygotowania i zaprezentowania *cases study* oraz prowadzenia analizy porównawczej.
 Rozpoznanie źródeł wiedzy i wytrenowanie umiejętności aktualizowania danych dotyczących sceny politycznej wybranych państw oraz przygotowanie do krytycznej analizy i oceny materiałów prasowych.

WARUNKI WSTĘPNE

WIEDZA	Ma podstawową wiedzę z zakresu geografii politycznej Zna procesy historyczne rzutujące na polityczny kształt współczesnych państw Zna formy i typy państw, ich klasyfikacje (typologie) Ma ogólną wiedzę o organach państwa i ich funkcjach w systemie politycznym
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozróżnia i potrafi scharakteryzować typy reżimów politycznych Potrafi prawidłowo nazwać organy państwa, przyporządkować je do określonego typu władz, wyróżnić i opisać ich funkcje Potrafi umiejscowić konstytucję w systemie aktów prawa, scharakteryzować rodzaje konstytucji Potrafi znaleźć lekturę dotyczącą wybranego tematu
KURSY	Z modułu podstawowego – Geografia polityczna, Historia powszechna, nauka o państwie i prawie

EFEKTY KSZTAŁCENIA

WIEDZA	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
w1	Posiada uszczegółowioną wiedzę o modelach ustrojowych: prezydenckim, parlamentarno-gabinetowym, mieszanych (semiprezydenckim, kanclerskim), komitetowym, ich implementacji w systemach konstytucyjnych wybranych państw	K1_W02, K1_W05
w2	Zna instytucje charakterystyczne dla systemów politycznych, w tym	K1_W05

	systemów organów państwa (parlamenty, rządy, głowy państw, sądownictwo, w tym sądownictwo konstytucyjne i procedury orzekania o odpowiedzialności konstytucyjnej)	K1_W03
w3	Rozumie historyczne, kulturowe, społeczne i gospodarcze determinanty współczesnych systemów politycznych	
w4	Posiada minimum wiedzy o podziałach socjopolitycznych i scenie politycznej wybranych państw	K1_W05

UMIEJĘTNOŚCI	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
u1	Swobodnie operuje pojęciami podstawowymi z zakresu kursu (system polityczny, ustrój, reżim polityczny, scena polityczna) i terminologią szczegółową odnoszącą się do instytucji politycznych	K1_U05
u2	Potrafi wykorzystać poznane modele teoretyczne do ustnego scharakteryzowania wybranego systemu politycznego	K1_U06
u3	Potrafi scharakteryzować zasadę podziału władzy w odniesieniu do wybranych państw oraz kompetencje poszczególnych organów	K1_U06
u4	Potrafi dokonać analizy porównawczej rozwiązań konstytucyjnych w wybranych krajach	K1_U07
u5	Wykorzystuje wiedzę dotyczącą historii do rozumienia i prezentacji wybranego systemu politycznego	K1_U04
u6	Potrafi aktualizować wiedzę o systemach politycznych poprzez wykorzystanie źródeł prasowych i netografii	K1_U02, K1_U07

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
k1	Poza wiedzą, rozumieniem i korzystaniem z rozmaitych źródeł istotne jest wykształcenie kompetencji komunikacyjnej. W ramach kursu uczy się poznawać realia prawne i polityczne systemu politycznego, porównywać je i opowiadać o tym.	K1_K09
k2	Rozpoznajemy różnorodność rozwiązań.	K1_K10
k3	Celem jest przygotowanie uczestnika kursu do prezentacji własnych poszukiwań badawczych, krytycznego	

K4	oceniańa materiałów źródłowych, identyfikowania przyczyn przy charakterystyce złożonych zjawisk politycznych. Umożliwione jest samodzielne dokonywanie wyboru zagadnień interesujących. Niektóre z wykonywanych w trakcie ćwiczeń zadań wymagają koordynacji pracy w ramach wyznaczonych zespołów.	K1_K02
k5		K1_K05

Studia stacjonarne

ORGANIZACJA							
FORMA ZAJĘĆ	WYKŁAD (W)	ZAJĘCIA W GRUPACH					
		A	K	L	S	P	EL
	30	30					

Studia niestacjonarne

ORGANIZACJA							
FORMA ZAJĘĆ	WYKŁAD (W)	ZAJĘCIA W GRUPACH					
		A	K	L	S	P	EL
	30	10					

OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ - studia stacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji w PowerPoincie

Ćwiczenia

Indywidualne ustne referowanie tekstów z literatury przedmiotu

Zajęcia z wykorzystaniem różnych form dyskusji

Gra zespołowa – interpretacja materiału zawierającego schemat relacji władz w wybranym systemie, zgromadzonych samodzielnie wyników wyborów, diagramów prezentujących frakcje partyjne w parlamencie w wybranych przykładach państw

Zadania związane z analizą treści wybranych konstytucji i porównywaniem zawartych w nich rozwiązań

Projekt indywidualny związany z samodzielnym wyborem - prezentacja rozwiązań konstytucyjnych i problemów politycznych (społecznych, gospodarczych) w systemie wybranego państwa w oparciu o źródła bezpośrednie, literaturę przedmiotu oraz aktualizacje dokonywane przez eksplorację materiałów prasowych i zasobów internetowych

OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ – studia niestacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji w PowerPoincie

Ćwiczenia

Indywidualne ustne referowanie tekstów z literatury przedmiotu

Zajęcia z wykorzystaniem różnych form dyskusji

Gra zespołowa – interpretacja materiału zawierającego schemat relacji władz w wybranym systemie, zgromadzonych samodzielnie wyników wyborów, diagramów prezentujących frakcje partyjne w parlamencie w wybranych przykładach państw

Zadania związane z analizą treści wybranych konstytucji i porównywaniem zawartych w nich rozwiązań

OCENA	<p>Na ocenę z ćwiczeń składają się</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obecność na zajęciach - Punktowana aktywność w dyskusji - Udział w zadaniach zespołowych - Prace pisemne z analizy porównawczej rozwiązań ustrojowych <p>Ocena bardzo dobra z ćwiczeń to 10 pkt dodatkowych do egzaminu</p> <p>Egzamin ustny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozumienie i wiedzę z zakresu modelowych rozwiązań ustrojowych i instytucji politycznych w systemach USA, W. Brytanii, Włoch, RFN, Francji, Szwajcarii – test wyboru – 30 pkt 2. Znajomość terminologii – pytania otwarte – 15 pkt. 3. Umiejętność porównania wybranych rozwiązań – 5 pkt 4. Umiejętność interpretacji materiału prasowego – 10 pkt <p>Bdb – 60-52 pkt; db + - 51-50 pkt; db – 49-41 pkt; dst + - 40-39 pkt.; dst - 38-31 pkt.</p>
-------	--

UWAGI	<p>Ocena z ćwiczeń db + i niższe nie kwalifikują do przyznania punktów do egzaminu</p> <p>Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie tylko pod warunkiem ekwiwalentnej liczby godzin CNPS i liczby punktów ECTS oraz co najmniej oceny db</p>
-------	---

TREŚCI MERYTORYCZNE (wykaz tematów)	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcia: system polityczny, ustrój polityczny, organizacja polityczna społeczeństwa, przestrzeń społeczna i areny. System polityczny w ujęciu instytucjonalnym, relacjonalnym i funkcjonalnym. Historyczne uwarunkowanie ewolucji ustrojów państwowych, geneza wybranych instytucji politycznych. Współczesne źródła prawa konstytucyjnego. 2. Determinanty systemów politycznych. Forma państwa a system polityczny. System partyjny a system polityczny. Typy reżimów politycznych. Zasady demokracji. Podział systemów ze względu na zasadę koncentracji lub podziału władzy. 3. Charakterystyka reżimu (systemu) parlamentowo-gabinetowego (Wielka Brytania, Włochy). 4. Charakterystyka reżimu (systemu) prezydenckiego (USA) 5. Systemy mieszane – reżim semiprezydencki (Francja V Republiki), model kanclerski (Niemcy) 6. Typy demokracji – pluralizm rozwiązań. Demokracja westminsterska a konsensualna. Konsensualizm a praktyka polityczna – system komitetowy (Szwajcaria) 7. Zagadnienia decentralizacji współczesnych państw. Federalizm jako teoria i praktyka demokratycznej decentralizacji. Model federalizmu w USA i w państwach europejskich. Socjopolityczny kontekst federalizmu belgijskiego. Funkcjonowanie regionów autonomicznych – przykład hiszpański. 8. Arena parlamentarna. Parlamenti – bikameralizm i unikameralizm, struktury wewnętrzne, funkcje parlamentów. Współczesne uwarunkowania składu parlamentu, status deputowanego. 9. Mechanizmy decyzyjne w demokratycznych systemach politycznych. Przebieg procesów legislacyjnych. Lobbying we współczesnych parlamentach. 	

10. Rola i znaczenie opozycji politycznej w demokratycznych systemach politycznych. Konstytucyjne warunki działania opozycji. Rywalizacja międzypartyjna w parlamencie i poza parlamentem.
11. Arena rządowa. Rząd w systemie parlamentarno-gabinetowym, prezydenckim i semiprezydenckim – tworzenie i utrzymanie koalicji gabinetowych, współczesne koalicje gabinetowe w państwach Europy Zachodniej. Struktury rządów i funkcje. Determinanty pozycji premiera w gabinecie. Zagadnienia odpowiedzialności politycznej. Arena administracyjna. Modele administracji publicznej. Rola administracji w systemie politycznym. Zagadnienie neutralności politycznej urzędników.
12. Arena korporacyjna. Państwo a grupy interesów. Rodzaje grup interesów. Związki zawodowe, organizacje pracodawców w procesie politycznym. Polityka przetargów industrialnych (paradygmat korporacyjny a pluralistyczny).
13. Instytucja głowy państwa. Współczesne monarchie –wybrane przykłady, tradycyjne i funkcjonalne uzasadnienie monarchii. Pozycja ustrojowa prezydenta w różnych systemach politycznych, a mechanizmy odpowiedzialności konstytucyjnej. Partycypacja głowy państwa w procesie legislacyjnym. Zagadnienia kohabitacji.
14. Sądownictwo konstytucyjne – model europejski i model amerykański. Organizacja sądownictwa konstytucyjnego. Formy kontroli. Polityka orzecznictwa sądów konstytucyjnych.
15. Obywatelska kontrola procesu politycznego. Instytucja ombudsmana w wybranych państwach europejskich (model skandynawski a inne rozwiązania). Inne formy obywatelskiej aktywności lub obywatelskiego nieposłuszeństwa.
16. Procesy demokratyzacji państw Europy Środkowej i Wschodniej w perspektywie historyczno-porównawczej (Rosja, Ukraina, Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia i Bułgaria, republiki nadbałtyckie). Konflikty socjopolityczne. Wzorce rywalizacji. Systemy wyborcze. Wzajemne stosunki między władzą ustawodawczą a wykonawczą – analiza rozwiązań konstytucyjnych i praktyki politycznej.
17. Współczesne modele państw autorytarnych. Ideologiczne i polityczne przesłanki autorytaryzmu. Paternalistyczne systemy polityczne. Dyktatury wojskowe. Teokratyczne systemy polityczne. Problemy modernizacji ekonomicznej.
18. Ostatnie przyczółki totalitaryzmu – model ustrojowy i praktyka polityczna w Korei Północnej lub na Kubie. System polityczny a kultura polityczna. Uwarunkowania zmiany systemowej.

WYKAZ LITERATURY PODSTAWOWEJ

- A. Antoszewski, R. Herbut, Systemy polityczne współczesnej Europy, Warszawa 2006
 P. Sarnecki, Ustroje konstytucyjne państw współczesnych, Warszawa 2013
 M. Żmigrodzki, B. Dziemidok-Olszewska, Współczesne systemy polityczne, Warszawa 2013
 Ustrój Unii Europejskiej i ustroje państw członkowskich, p. red. P. Sarneckiego, Warszawa 2007

WYKAZ LITERATURY UZUPEŁNIAJĄCEJ

- M. Gulczyński, Panorama systemów politycznych świata, Warszawa 2004
 Systemy polityczne państw Europy Środkowej i Wschodniej : pod red. Marka Barańskiego, Katowice 2005
 A. Ławniczak, Ustroje polityczne państw latynoamerykańskich, Wrocław 2008

S. Kitab, Wybrane zagadnienia klasycznego ustroju politycznego w islamie, Bydgoszcz 2004
 D. M. Olson, Demokratyczne instytucje legislacyjne, Warszawa 1998
 E. Zieliński, I. Bokszczanin, Rządy w państwach Europy, t. I, II, III, Warszawa 2003, 2005, 2006
 M. Musiał-Karg, Referendum w państwach europejskich, Toruń 2008
 Opozycja parlamentarna, p. red. E. Zwierzchowskiego, Warszawa 2000
 Negocjacje: droga do paktu społecznego. Doświadczenia, treść, partnerzy, formy, Warszawa 1995
 A. Żukowski, Systemy wyborcze, Olsztyn 1999
 Prawo wyborcze do parlamentu w wybranych państwach europejskich, p. red. S. Grabowskiej i K. Składowskiego, Kraków 2006
 Prawo wyborcze na urząd prezydenta w państwach europejskich, p. red. S. Grabowskiej i R. Grabowskiego, Kraków 2007

Serie:
 Konstytucje : Wydawnictwo Sejmowe
 Systemy konstytucyjne wybranych państw : Wydawnictwo Sejmowe
 Historia państw świata w XX wieku : Wydawnictwo Trio

Studia stacjonarne

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)		
Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Konsultacje indywidualne	1
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	8
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	15
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5

Studia niestacjonarne

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)		
Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Konsultacje indywidualne	1
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	25
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	8

	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	25
	Ogółem bilans czasu pracy	100
	Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika	5